

Para sa karagdagang impormasyon sumulat o tumawag kay:

DR. RUTH S. MICLAT-SONACO

Center Director

Agricultural Training Institute

INTERNATIONAL TRAINING CENTER ON PIG HUSBANDRY

P.O. Box 1, Lipa City, 4217 Batangas

+63 918 903 0121

+63 (43) 756 1987/1996

+63 (43) 756 1995

+63 928 508 0379 (e-Extension Hotline)

atiitcphrecords@gmail.com

atiitcph.com

@InternationalTrainingCenterOnPigHusbandry

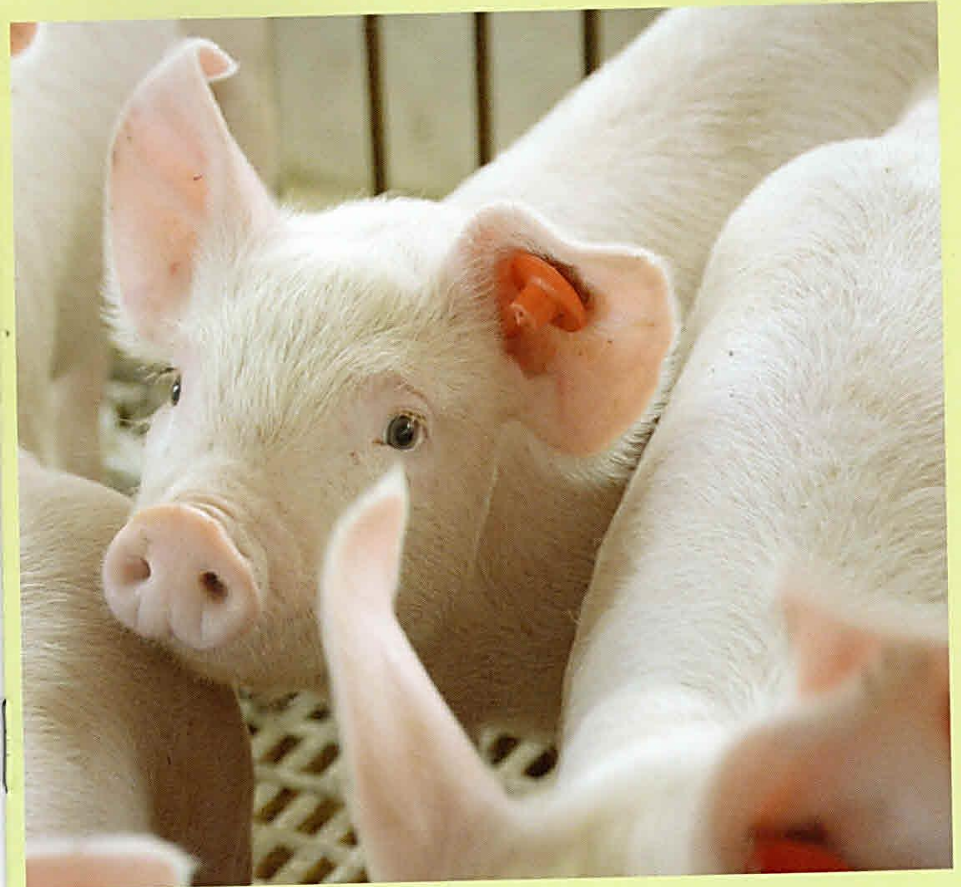
@atiitcph

@atiitcph1985

#ITCPHway

GABAY SA PAG-AALAGA NG PALAKIHING BABOY

Agricultural Training Institute
INTERNATIONAL TRAINING CENTER ON PIG HUSBANDRY
ISO 9001:2015 CERTIFIED

**Bawala sa kalawian
para ganado sa kainan.**
May **PIGROBUILDERS** pa para mas malaman at mas mabigat.

PIGROLAC®
PREMIUM

with
ADVANCED COOLING SYSTEM

**LAMANG
KASA
MALAMAN**

ANO ANG LAHI NG BIIK NA DAPAT KONG ALAGAAN?

Inahing Landrace

Ayon sa mga mananaliksik, ang lahi ng biik na magandang palakihin ay ang "triple cross." Ang "triple cross" na baboy ay anak ng inahin na may lahing Landrace at Largewhite, at Duroc naman ang lahi ng barakong ginamit sa pagpapakasta ng inahin. Bukod sa "triple cross", ang mga "hybrid" na baboy ay maganda ring alagaan. Ang mga baboy na ito ay sadyang pinaghalu-halo ang lahi upang makuha ang kanilang mga magagandang katangian. Ang mga "triple cross" at "hybrid" na biik ay mabilis lumaki, magaling mag-"convert" ng pakain sa timbang, manipis ang taba at maganda ang karne.

PIGROLAC
PREMIUM HOG FEEDS

Gabay sa Pag-aalaga ng Palakihing Baboy

Barakong Largewhite

Barakong Duroc

Mga "hybrid" na baboy:

Topigs
JSR
Hypor

Seghers
PIC

PAANO PUMILI NG MAGANDANG BIIK?

Mahalagang piliing mabuti ang mga biik na palalakihiin sapagkat anumang pagkakamali sa pagpili may maaaring maging dahilan ng pagkalugi.

Bukod sa lahi ng biik, kinakailangan ding kilalanin ang pagkukunan ng mga ito. Maganda ba ang pag-aalaga ng baboy? Meron bang sakit ang mga baboy sa pagkukunan? Bakunado ba ang mga ito? Kilala ba ang "piggery" sa pagbebenta ng magandang biik?

Ang magandang biik ay makintab at mala-rosas ang kulay ng balat, manipis at nakalapat ang balahibo sa balat. Ang mga mata ay malinis, makintab at walang muta, hindi namumula o namamaga. Ang ilong ay mamasa-masa ngunit walang sipon. Ang mga biik ay dapat masaya at masiglang kumilos. Suriing mabuti ang balat at alamin kung may mga pantal o kagat ng parasito.

Ang mga biik ay dapat ding mabilog ang katawan, matibay ang paa, likod at balikat. Ang isang magandang biik ay dapat tumitimbang ng 18 – 23 kilo sa edad na 60 araw o dalawang buwan. Kung magkakapatid ang mga biik, dapat hindi nagkakalayo ang kanilang timbang sa isa't-isa.

ANO ANG TAMANG PARAAN SA PAGBIBIYAHE NG MGA BIIK?

Iwasang ibiyahe ang mga biik sa oras na mataas ang temperatura. Ang biik ay hindi dapat mabilad sa araw o mabasa ng ulan. Maganda rin kung ang mga ito ay hindi mapapaspas ng hangin sa biyahe. Siguruhin na maganda ang bentilasyon sa loob ng sasakyan.

Siguraduhing malinis at walang matalas o matulis na bagay sa kargahan ng biik na maaaring maging sanhi ng pagkasugat. Lalong mabuti kung malalagyan ng dayami ang sahig ng sasakyan upang hindi madulas ang mga biik at magsilbing higaan ng mga ito.

Ang biik ay hindi dapat mag-siksikan sa loob ng sasakyan. Ang paglalagay ng mga partision ay nararapat upang maiwasan ang pagpapatung-patong ng biik. Iwasan ding na sobrang luwag ang sasakyan. Maglaan ng 7-8 ulong baboy (18-23 kilo ang timbang) kada metro kuwadrado.

Iwasan ang mabilis na takbo at pag-arangkada ng sasakyan, gayundin ang mabilis na paghinto at paliku-likong takbo. Sa lubak-lubak na daan, ang takbo ay marahan lamang. Ito ay upang maiwasan ang "stress" sa mga kargang biik dahil sa pagka-alog.

ANO ANG TAMANG SUKAT AT YARI NG KULUNGAN NG BABOY?

Ang tamang sukat ng kulungan ng baboy ay base sa magiging timbang ng palakihing baboy, sa temperatura at bentilasyon ng lugar.

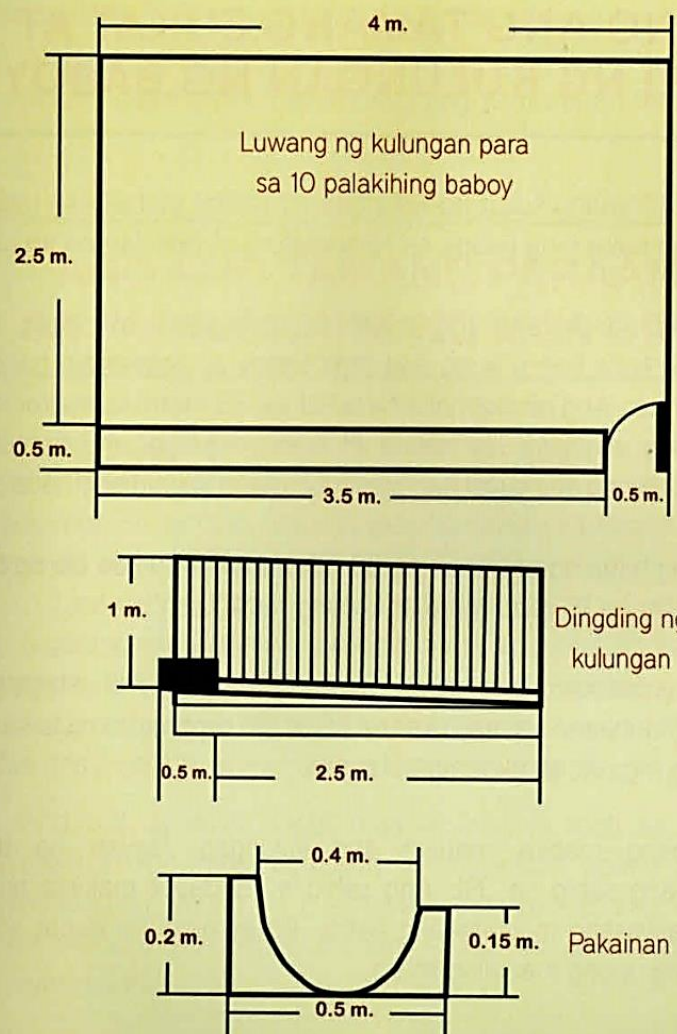
Ang pangkaraniwang sukat na ginagamit ay isang metro kuwadrado kada baboy kung ang mga baboy ay palalakin hanggang 90 kilo pataas. Ang pinakamaliit na sukat ay .85 metro kuwadrado kada baboy. Kung ang lugar ay mainit at hindi maganda ang bentilasyon, maaaring lakihan ang sukat hanggang 1.2 metro kuwadrado kada baboy.

Ang haba ng pakainan ay 30-35 sentimetro kada ulo ng baboy, na may lalim na 15 sentimetro at luwang na 40 sentimetro.

Mas mainam kung "nipple drinkers" ang gagamitin. Maglagay ng dalawang "drinkers" na may taas na 20 at 50 sentimetro mula sa sahig. Ilagay ang mga ito sa likod ng kulungan.

Upang mabilis matuyo ang kulungan, lagyan ng deklibe ("slope") ang sahig na 3%. Ang sahig ay di-dapat makinis ang yari upang maiwasang madulas ang baboy. Ito ay hindi rin dapat sobrang magaspang upang madaling linisin.

Kulungan ng palakihing baboy

Ang dingding ay may taas na 80 sentimetro hanggang isang metro. Mas maganda ang bentilasyon kung ito ay yari sa 1/2" tubo o 12mm "plain round bars." Ang pagitan ng siwang ay may sukat na 10 sentimetro. Ang luwang ng sukat ng pinto ay 50 sentimetro.

ANO ANG MGA DAPAT GAWIN SA MGA PALAKIHING BABOY?

Pagdating ng mga biik, **pagsama-samahin ang mga magkakasing-laki o kaya naman ay ang mga magkakapatid.** Ito ay upang mabawasan ang pag-aaway-away at kompetisyon sa loob ng kulungan. Kung nag-aaway pa rin ang mga biik, lagyan ng mga laruan tulad ng niyog, bola, kadena o anumang bagay na pwedeng paglaruan ng mga biik. Ito ay makalilibang sa mga hayop. Maaari ring punasan ng suka o anumang matapang na amoy ang leeg ng mga ito. Kung hindi pa rin maawat, ilipat ang agresibong biik.

Iwasan na mabasa o mapaliguan ang mga bagong dating na biik. Ito ay maaaring maging sanhi ng kanilang pagkakasakit. Paliguan lamang ang mga ito pagkalipas ng tatlong araw o kapag nakabawi na sa pagod ang mga biik. Basain ang hulihang bahagi ng kulungan kung saan kalimitang dudumi ang mga biik. Ang mga baboy ay dumudumi at umihi kung saan laging basa.

Siguraduhing may **malinis na tubig** sa kulungan. Ang paglalagay ng "multi-vitamins" sa inumin ay makakatulong upang mabilis na makabawi ang biik sa pagod. Ito ay maaaring ibigay sa loob ng tatlong araw.

Bigyan ng konting pakain ang mga biik ngunit huwag bubusugin ang mga ito upang maiwasan ang pagtatae o pagkamatay ng biik. Mas makabubuti kung hihingi o bibili ng konting pakain sa pinagkunan ng biik upang hindi mabigla ang biik sa pagbabago ng pakain. Gawing dahan-dahan ang pagdadagdag ng dami at pagpapalit ng pakain upang hindi magtae ang mga biik. Gawin ito sa loob ng limang araw.

Pagkalipas ng isang linggo, **purgahin** ang biik laban sa bulate at **gamutin** laban sa parasito sa balat o galis-baboy.

Sa ikalawang linggo, ulitin ang pagbabakuna ng Hog Cholera vaccine o sumangguni sa mga beterinaryo para sa wastong bakuna na kailangan.

Panatilihing malinis at tuyo ang mga kulungan ng baboy.

Iwasan na ma-“stress” o mapagod ang mga baboy. Ang “stress” ay nakaaantala sa paglaki ng baboy at pinapahina nito ang resistansya laban sa sakit. Ang pangkaraniwang mga dahilan ng stress

ay: pag-aaway-away ng baboy, pabago-bagong oras ng pagpapakain, sobrang init o lamig ng panahon, paglilipat ng baboy sa ibang kulungan, pagtitimbang, pag-iingay sa loob ng bahayan ng baboy at marahas na pagtrato sa mga ito.

Magpalit ng damit at sapin sa paa kung papasok sa kulungan. Iwasang malapitan ng ibang hayop o tao ang mga kulungan ng baboy. Maaari silang magdala ng sakit. Sumangguni sa beterinaryo o mga “livestock technicians” kapag may problema sa kalusugan ang mga alagang baboy.

ANO ANG TAMANG PAGPAPAKAIN SA MGA PALAKIHING BABOY?

May tatlong paraan ng pagpapakain sa baboy:

1. “Ad libitum feeding.” Ito ay isang paraan na kung saan ang mga alagang baboy ay laging may pagkain. Ang mga baboy ay mabibilis lumaki, ngunit maaaring kumapal ang taba at mas magastos sa pakain.
2. De-takal o “restricted feeding.” Ito ay isang paraan na kung saan ang dami ng pakain ay batay sa edad, timbang, at bilis ng paglaki ng baboy. Ang paraang ito ay mas matipid sa pakain, hindi kumakapal ang taba ngunit mabagal ang paglaki.

- Kombinasyon. Ito ay paraan na kung saan "ad libitum feeding" ang ginagamit hanggang 60 kilo ang timbang ng baboy at "restricted feeding" sa natitirang araw ng pagpapalaki. Sa sistemang ito, mas mabilis ang laki ng baboy kaysa "restricted feeding," mas manipis ang taba at mas matipid sa pakain kaysa "ad libitum feeding."

Ang pangkaraniwang uri ng pakain na ibinibigay sa palakihing baboy ay:

- Hog Starter - ito ay pakain sa baboy na may timbang na 15 – 30 kilo.
- Hog Grower - ito ay pakain sa baboy na may timbang na 30 – 60 kilo.
- Hog Finisher - ito ay pakain sa baboy na may timbang na 60 kilo hanggang maibenta.

Dami ng Pakain sa De-takal o "Restricted Feeding"

Edad (linggo)	Timbang (kilo)	Dami ng Pakain (kilo)
8	18	0.9
9	20	1.0
10	23	1.1
11	26	1.2
12	30	1.3
13	34	1.4
14	38	1.5
15	43	1.7
16	48	1.8
17	53	1.9
18	58	2.0
19	64	2.1
20	69	2.2
21	75	2.3
22	81	2.4
23	87	2.5
24	94	(2.6)

(Paalaala: Ang sistemang ito ng pagpapakain ay ginagamit sa mga baboy na bumibigat ng mahigit 650 gramo kada araw. Ang edad at timbang ay mula pagkabiik.)

Siguraduhin na laging may malinis na inuming tubig ang mga baboy.

Iwasan ang biglaang pagpapalit ng uri ng pakain. Maghalo muna ng konting bagong pakain sa dating pakain at itaas ang proporsyon araw-araw hanggang makuha ang 100% ng bagong pakain (Halimbawa: 1/4 starter + 3/4 pre-starter, 1/2 starter + 1/2 pre-starter, 3/4 starter + 1/4 pre-starter).

ANO ANG MGA "TECHNICAL INFORMATION" NA DAPAT KONG MALAMAN MULA SA PAG-AALAGA NG BABOY?

1. **A.D.G.** - "Average Daily Gain" o pangkaraniwang dagdag na timbang kada araw. Ito ay makukuha sa paghati ng ibinigat na timbang ng alagang baboy sa bilang ng araw ng pag-aalaga.

Halimbawa:

Timbang ng palakihing baboy	94.0 kls
Timbang ng biik sa umpisa	- 18.0 kls
Ibinigat na timbang	76.0 kls
Bilang ng araw na inalagaan	112 araw

$$\text{A.D.G.} = \frac{76 \text{ kls}}{112 \text{ araw}} \times 1000 = 0.679 \text{ kilo/araw}$$

$$= 679 \text{ gramo/araw}$$

Ang isang "hybrid" na baboy ay dapat lumaki ng mahigit sa 650 gramo kada araw.

Mga bagay na maaaring makaapekto sa "ADG:" lahi ng baboy, kalidad ng pakain, dami ng pagpapakain, kalusugan ng baboy, kaayusan ng pabahay

2. **F.C.R.** - "Feed Conversion Ratio" o dami ng pakain sa bawat kilong ibinigat. Ito ay nakukuha sa paghati ng dami ng kinain sa laki ng ibinigat.

Halimbawa:

Dami ng nakain	193.2 kls
Ibinigat na timbang	76.0 kls

$$\text{F.C.R.} = \frac{193.2 \text{ kls}}{76.0 \text{ kls}} = 2.54$$

Mga bagay na maaaring makaapekto sa "FCR:" lahi ng baboy, kasarian, kalidad ng pakain, dami ng pakain, kalusugan ng baboy, dami ng "feed wastage"

3. **Halaga ng pakain sa bawat kilo ng timbang.** Ito ay makukuha sa pag-multiplika ng "FCR" sa halaga ng pakain bawat kilo.

Halimbawa:

Halaga ng pakain/kilo	Php. 16.00
FCR	x 2.54
Halaga ng pakain sa bawat kilo ng timbang	Php. 40.64

GABAY SA PAG-AALAGA NG PALAKIHING BABOY

Produced by ATI ITCPH.
Content by Technical Staff.
Packaging by Information Services.
Layout by Anne Kristell Dela Peña.

Ang ATI-ITCPH ay handang tumulong sa mga magbababoy at mga nais magtayo ng babuyan sa pamamagitan ng:

- Pagsasanay sa pag-aalaga ng baboy at sa iba't-ibang aspeto nito tulad ng Artificial Insemination, Waste Management, Feed Milling at Meat Processing
- Pagpapayo at pakikipag-ugnayan
- Paglilimbag ng mga polyeto at mga babasahin
- Pagpapalawig ng mga ideya, kaisipan at isyu na may kinalaman sa industriya ng baboy

Ang International Training Center on Pig Husbandry (ITCPH) ay isa sa mga sentro ng sanayan sa agrikultura na nasa ilalim ng pangangasiwa ng Department of Agriculture-Agricultural Training Institute (DA-ATI). Itinatag ito taong 1985. Ito ang kaisa-isahang sanayan sa Pilipinas na tumutuon sa pag-aalaga ng baboy.

Ang gusali ng ATI-ITCPH ay matatagpuan sa Balintawak Road, Marawoy, Lipa City, Batangas.

